

Τρία ενδιαφέροντα κείμενα για το θέμα: «Χριστιανός και Καρναβάλι»

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

A. Το καρναβάλι λοιμική νόσος

Του Πρωτοπρ. π. Θεοδώρου Ζήση, Ομότιμου Καθηγητού Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ λοιμικής νόσου προσλαμβάνει κάθε χρόνο το καρναβάλι, αφού πολλοί δήμαρχοι και άλλοι φορείς επιδεικνύουν ασυνήθιστο ζήλο και κοπιώδη δραστηριότητα για το ποιος θα οργανώσει το εντυπωσιακότερο καρναβάλι ξεοδεύοντας τεράστια ποσά και απασχολώντας εκατοντάδες ή χιλιάδες ανθρώπων. Και δεν είναι βέβαια μόνο η σπατάλη τόσων χρημάτων, που θα μπορούσαν να διατεθούν σε κάλυψη άλλων σπουδαίων αναγκών, όχι μόνο στην ανακούφιση πτωχών και ενδεών ανθρώπων, αλλά και σε πολιτιστικούς και πνευματικούς στόχους, στη βελτίωση π.χ. των συνθηκών υγείας και παιδείας. Το σημαντικότερο είναι η ηθική ζημία και βλάβη από την αναισχυντία της γύμνιας, την ξετσιπωσιά της αισχύρας, τις βωμολοχίες και τα πορνικά άσματα και θεάματα, την παρότρυνση σε σαρκικά αμαρτήματα κάτω μάλιστα από την ελευθερία κινήσεων που προσφέρει η μάσκα, άσυλο αδιαντροπιάς και αποπροσωποίησης. Κάτω από το προσωπίο ο άνθρωπος παύει να είναι πρόσωπο, που έχει απέναντί του και βλέπει τον Θεό και τους συνανθρώπους - προς + όψις ή -ώψ- και μεταβάλλεται σε απρόσωπο όν, μέλος ενός ανωνύμου πλήθους, που κινείται μόνο από εμπαιθείς ορέξεις και επιθυμίες.

Παλαιότερα το καρναβάλι είχε κάποια σεμνότητα στην εμφάνιση όσων έπαιρναν μέρος, και η Εκκλησία το ανεχόταν, μολονότι κατ' ακρίβειαν καταδικάζεται από τους κανόνες· πολύ περισσότερο σήμερα, που έχει υποστή τελεία αλλαγή επί τα χείρω με εισαγόμενα πρότυπα καρναβαλιού από μεγαλουπόλεις του εξωτερικού, και πολλές φορές με περιφερόμενους και αδρά αμειβόμενους ξένους καρναβαλικούς θιάσους, όπου κυριαρχούν οι γυμνές γυναίκες. Δεν πρέπει να παραβλέψουμε και την διαφαινόμενη σαφή τάση των φορέων που οργανώνουν το καρναβάλι επιστροφής στο παγανιστικό ειδωλολατρικό παρελθόν, απ' όπου κατάγεται το καρναβάλι, με σύγχρονη αδιαφορία και περιφρόνηση των αρχών του Χριστιανισμού και της Εκκλησίας, που έβαλε τέρμα στα παλιά, ξερίζωσε τις κακές συνήθειες και εισήγαγε το νέο άνθρωπο της αρετής και της αγιότητας. Όταν πρόκειται μερικοί να αντισταθούν στο Χριστό και στο Ευαγγέλιο, ξεχνούν τον εκσυγχρονισμό και την πρόοδο και επιστρέφουν αιώνες πίσω, στο σκοτάδι της προ Χριστού εποχής.

Η πόλη της Θεσσαλονίκης και μαζί μ' αυτήν όσες άλλες πόλεις δεν οργανώνουν καρναβαλικές εκδηλώσεις πρέπει να καυχώνται, γιατί δεν μολύνουν την ατμόσφαιρά τους με τις αισχύρες και βωμολοχίες του καρναβαλιού και δεν αποδιώχνουν έτσι την χάρη και προστασία του Θεού και των αγίων πολιούχων τους. Οι δημοτικοί άρχοντες επίσης πρέπει να γνωρίζουν ότι οι πιστοί Χριστιανοί λαμβάνουν υπ' όψιν και κρίνουν θετικά ή αρνητικά όλες τις ενέργειές τους,

καταδικάζουν δε απερίφραστα όσα καταδικάζουν οι κανόνες της Εκκλησίας.

Και για να μην υπάρχει επ' αυτού καμμία αμφιβολία και αμφιταλάντευση, ούτε εκ μέρους λαϊκών πιστών, ούτε πολύ περισσότερο εκ μέρους κληρικών, οι οποίοι επιδεικνύουν αδικαιολόγητη ελαστικότητα και επιείκεια, παραθέτουμε τον 62 κανόνα της Πενθέκτης Οικουμενικής Συνόδου, ο οποίος καταδικάζει τις μεταμφιέσεις και τις μάσκες, όπως και τους χορούς και τους αστεϊσμούς, που ελάμβαναν χώρα σε παρόμοιες καρναβαλικές εορτές του παρελθόντος, και επιβάλλει στους κληρικούς, που μετέχουν την ποινή της καθαιρέσεως, στους δε λαϊκούς την ποινή του αφορισμού.

Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος αναφερόμενος στο επιχείρημα ότι με τις καρναβαλικές εκδηλώσεις διασκεδάζουν και ευφραίνονται οι άνθρωποι, ξεφεύγουν από την καθημερινότητα, απαντά ότι αυτό είναι τελείως παράλογο, διότι η χαρά και ευφροσύνη πρέπει να συμβαδίζουν με την ηθική και την ευπρέπεια. Όταν μεταβάλλεται ένα σπίτι σε πορνείο, είναι εντροπή να ισχυρίζεται κανείς ότι πρόκειται για ηδονή και ευχαρίστηση. Πολύ περισσότερο, όταν ολόκληρες πόλεις μεταβάλλονται σε πορνεία κατά την περίοδο της Αποκριάς. Σε λίγο όλη η Ελλάδα, η χώρα των αγίων και των μαρτύρων, θα μεταβληθεί σε απέραντο πορνείο. Στατιστικές στη πόλη των Πατρών έχουν δείξει ότι μετά τις καρναβαλικές εκδηλώσεις ο αριθμός των εκτρώσεων φθάνει σε ανησυχητικό σημείο: «Πορνείον γέγονέ σου η οικία, μανία και οίστρος, και ουκ αισχύνη ταύτα ηδονήν καλών;».

Οι τρεις πρώτες εβδομάδες του Τριωδίου ορίσθηκαν από την Εκκλησία για την σταδιακή προετοιμασία των πιστών στους πνευματικούς αγώνες της Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής και όχι για γλέντια και ξεφαντώματα. Είναι περίοδος κατανύξεως, περισυλλογής και μετανοίας. Τα ευαγγελικά αναγνώσματα του Τελώνου και Φαρισαίου, του Ασώτου Υιού, της Δευτέρας Παρουσίας και Κρίσεως, μαζί με τους εμπνευσμένους ύμνους, είναι ισχυρή προτροπή προς μετάνοια και επιστροφή· όλο το έτος γλεντούν και διασκεδάζουν οι άνθρωποι. Πότε θα συμμαζευθούν στον εαυτό τους, για να συνέλθουν πνευματικά, να σκεφθούν υψηλότερα θέματα, να οδηγηθούν στην αυτογνωσία και στην θεογνωσία; Ό, τι πρόκειται να κερδίσουν από τους πνευματικούς αγώνες της Αγίας Τεσσαρακοστής, προλαβαίνει ο Διάβολος και τους το αφαιρεί με το καρναβάλι, το οποίο οι Άγιοι ονομάζουν «σατανική πομπή». Ο Άγιος Νικόδημος Αγιορείτης στο βιβλίο του «Χρηστοθήθεια των Χριστιανών», αναφερόμενος σε όσα γίνονται κατά τις Απόκριες γράφει: «Κατ' αλήθειαν ημπορεί να ειπή τινάς, ότι τότε οι Χριστιανοί δαιμονίζονται όλοι· διότι χορεύουν, παίζουν, τραγουδούν ασυνειδήτως, έως και αυτοί οι πλέον γέροντες... τότε δεν έχει διαφοράν η ημέρα από την νύκτα· διότι επίσης με την ημέραν και όλη η νύκτα εξοδεύεται εις χορούς και παίγνια και αταξίας και μασκαραλίκια· τότε δια να ειπώ έτσι, πανηγυρίζει η ασέλγεια·

εορτάζει η ακολασία· ευφραίνεται η μέθη· αγάλλεται η τρυφή και ασωτεία· χορεύει ο διάβολος με δέκα μανδήλια και συγχορεύει με αυτόν όλον το πλήθος των δαιμόνων διότι όσον κέρδος κάμνουν ειςμόνας τας αποκρέας, δεν ημπορούν να το κάμουν εις όλον τον χρόνον».

Όσα σχετικά λέγει ο Άγιος Νικόδημος για τις καρναβαλικές εκδηλώσεις και την ζημία που προκαλούν τα τελειώνει λέγοντας πως είναι αφροσύνη να καταστρέφουμε προκαταβολικά και να αχρηστεύουμε την Αγία Τεσσαρακοστή· προτρέπει επίσης τους αρχιερείς, τους πνευματικούς και τους διδασκάλους να εμποδίσουν το μεγάλο αυτό κακό. Τώρα οι μεν αρχιερείς και οι πνευματικοί σιωπούν, ενώ έπρεπε να μη ησυχάζουν μπροστά στην επέκταση του κακού, πολλοί δε από τους δασκάλους και τους γονείς οργανώνουν οι ίδιοι για τα παιδιά τους καρναβαλικές εκδηλώσεις: «Ασυγκρίτως γαρ είναι μεγαλύτερα η βλάβη, όπου προσλαμβάνουν εις τας αποκρέας, πάρεξ η ωφέλεια όπου λαμβάνουν από την ερχομένην Τεσσαρακοστήν ίλεως, ίλεως, ίλεως, να γίνη ο Θεός! Και αυτός είθε να φωτίση τους αγίους Αρχιερείς και πνευματικούς και διδασκάλους να εμποδίσουν τα τοιαύτα κακά, με αφορισμούς και επιτίμια, καθώς προστάζει και ο ξβ' κανών της αγίας και Οικουμενικής στ' Συνόδου».

B. Καρναβαλισμός, Νεοειδωλολατρία σήμερα.

Του Αρχιμ. Π. Ιγνατίου Σταυρόπουλου

Σε αυτή λοιπόν την πνευματική περίοδο που καθορίστηκε από την Εκκλησία και που ονομάζεται “Τριώδιο” αναμίχθηκαν δυστυχώς εκδηλώσεις, έθιμα, θρησκευτικές ειδωλολατρικές τελετές, και δημιούργησαν ένα ενιαίο σύνολο, γνωστό σήμερα σαν καρναβάλι. Δεν έχουμε σκοπό στη στήλη αυτή να παρουσιάσουμε αναλυτικά το κάθε τί που συμβαίνει στο κάθε καρναβάλι. Θυμίζουμε μόνο τα βασικά στοιχεία που συνθέτουν την σημερινή του εικόνα, και που είναι.

α) Λιτάνευση ομοιώματος αγάλματος πάνω σε άρμα, που είναι και ο κυρίως ονομαζόμενος καρνάβαλος, τον οποίο συνήθως ακολουθούν και άλλα άρματα. Στο σημείο αυτό παρατηρείται καθαρά η αποκρυφιστική και μάλιστα σατανιστική επιρροή στις αναπαραστάσεις αγαλμάτων και στις διαφημιστικές αφίσσες που δείχνουν π.χ. το κεφάλι άνδρα με κέρατα που συμβολίζουν τον Σατανά.

β) Μεταμφιέσεις κάθε είδους, στις οποίες περιλαμβάνονται αντιστροφή φύλου (άνδρες μεταμφιέζονται σε γυναίκες και αντίστροφα), προσποίηση ζώων, διακωμώδηση ιερών προσώπων, ιερών στολών και συμβόλων.

γ) Ο έξαλλος χορός με χτυπήματα των ποδιών στη γη και με ακανόνιστες κινήσεις

μαγικών επιδράσεων και σαμανιστικών ειδωλολατρικών τελετών.

δ) Πράξεις ακολασίας, βρισιές, πειράγματα, μεθύσι κ.ά.

Η συστηματική προβολή, κυρίως μέσα από την τηλεόραση, των διαφόρων καρναβαλιστικών εκδηλώσεων που γίνονται ανά τον κόσμο, αλλά κυρίως τα διάφορα προσωπικά οικονομικά συμφέροντα ορισμένων, ανοίγουν δυστυχώς την όρεξη και σε επίδοξους νέους δημιουργούς καρναβαλιστικών εκδηλώσεων να ηγηθούν τέτοιων προσπαθειών ακόμη και σε τόπους όπου ουδέποτε υπήρξαν.

Η παράδοση του καρναβαλιού είναι πολύ παλαιά. Συνδέεται με τις ειδωλολατρικές εκδηλώσεις των Αρχαίων Ελλήνων προς τιμή του θεού του κρασιού, του Διονύσου, του λεγομένου και Βάκχου. Αυτές οι τελετές που είχαν έντονο ειδωλολατρικό θρησκευτικό χαρακτήρα, επέδρασαν και στη Δύση αλλά και στην Ανατολή, στους Βυζαντινούς.

Είναι γεγονός ότι στην εποχή μας γίνονται προσπάθειες να παρουσιασθεί ο Καρναβαλισμός με κάποια εκσυγχρονισμένη μορφή μέσα στις αστικές κοινωνίες. Πολλοί μάλιστα, για να πείσουν τους αφελείς, ομιλούν για “πολιτιστικές” εκδηλώσεις ή για “ψυχαγωγία”, αναφερόμενοι στα παραπάνω ακατονόμαστα, τα οποία βέβαια είναι μόνον το ξεκίνημα των “καρναβαλιστικών” δηλαδή σατανιστικών εκδηλώσεων. Το τραγικό στην υπόθεση είναι ότι παρασύρονται και μαθητές ακόμη του Δημοτικού και συμμετέχουν στην τελετή, για να μνηθούν από μικροί στο πώς λατρεύεται ο “καρνάβαλος”. Η μεγαλύτερη κραιπάλη και διαφθορά έρχεται μετά από το οργιαστικό ξεφάντωμα του καρναβάλου, όπου βέβαια πολλές φορές έχουμε “διασκεδάσεις μετά πυροβολισμών με δυστυχήματα και φόνους”.

Για μας τους Χριστιανούς και την Εκκλησία οι καρναβαλιστικές εκδηλώσεις είναι έθιμο ειδωλολατρικό, είναι συνέχεια των αρχαίων ειδωλολατρικών εκδηλώσεων. Είναι πομπές και έργα σατανικά. Λατρεία του Σατανά. Μάλιστα η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος, σε παλαιότερη εγκύκλιό της καλούσε όλους τους πιστούς να “εγκαταλείψουν αυτά τα σκοτεινά και οργιώδη βακχικά σκιρτήματα...”.

Σχετικά μάλιστα με τις μεταμφιέσεις, ο ΞΒ΄ Κανών της ΣΤ΄ Οικουμ. Συνόδου αναφέρει “...μηδένα άνδρα γυναικείαν στολήν ενδιδύσκεσθαι, ή γυναίκα την ανδράσιν αρμόδιον. Αλλά μήτε προσωπεία κωμικά ή σατυρικά, ή τραγικά υποδύσεσθαι”.

Δυστυχώς, σε παρόμοιες ειδωλολατρικές εκδηλώσεις, έλαβε μαρτυρικό θάνατο ο Απόστολος Τιμόθεος, επίσκοπος Εφέσου, και μαθητής του Απ. Παύλου, όταν προσπάθησε να διδάξη και να παρακινήση στο σταμάτημα των αταξιών και οργίων. Καλούμαστε ο καθένας προσωπικά, αλλά και όλοι οι συλλογικοί φορείς, να κρατήσουμε σταθερά την Ορθόδοξη Παράδοσή μας, εναντίον των νεο-ειδωλολατρικών καρναβαλιστικών τελετών. Να ενημερώνουμε όσους δεν γνωρίζουν την αλήθεια. Να απέχουμε από παρόμοιες συγκεντρώσεις. Να οδηγούμε

τα παιδιά μόνο στον Χριστό και να τα φυλάξουμε μακριά από τέτοιες παγίδες, πριν τα θρηνήσουμε σαν θύματα.

Γ. «Θανατηφόρες συντηρήσεις και παλινδρομήσεις»

Του π. Γεωργίου Μεταλληνού, Ομότιμου Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το πρόβλημα όμως δεν βρίσκεται τόσο στην επιβίωση ειδωλολατρικών εθίμων, κυρίως στις αγροτικές και ορεινές περιοχές, στις οποίες ο προχριστιανικός βίος παρουσιάστηκε περισσότερο ανθεκτικός και δυσπολέμητος. Πιστεύουμε, ότι περισσότερο βαρύνει η καταβαλλόμενη από πολλούς σήμερα επιμελής προσπάθεια, ώστε αυτά τα έθιμα, που είναι τελείως αναιρετικά της χριστιανικής παραδόσεως, να ανανεώνονται, να προβάλλονται και να επαναφέρονται ακόμη και εκεί που έχουν εξαφανισθεί από πολλούς αιώνες. Είναι μια τάση, που εμφανίζεται με τον Διαφωτισμό στους τελευταίους αιώνες και κυρίως μετά την ίδρυση του Κράτους μας τον 19ο αιώνα. Οι έντονα αρχαιολατρικές τάσεις, με παράλληλη υποτίμηση, λόγω της αρχαιοπληξίας, που απαιτούσε η σύνδεσή μας με την Ευρώπη, της ορθοδόξου παραδόσεως, οδήγησαν, κυρίως τους διανοουμένους, στην ανάσταση του αρχαιοελληνικού βίου σε όλο το φάσμα του. Ιδιαίτερα η πρόκληση του Φαλλμεράϋερ, που έθιγε την συνέχεια του Έθνους μας, παρέσυρε σε υπερτονισμούς των λαϊκών εθίμων για να δειχθεί η άμεση καταγωγή μας από τους αρχαίους και, συνεπώς, και η εθνική γνησιότητα μας. Ακόμη, πρόσωπα με μειωμένη πίστη και χαλαρή η μηδενική σχέση με τη ζωή του εκκλησιαστικού σώματος, και πάντοτε για χάρη της αναγνώρισης εκ μέρους της Ευρώπης, που δεν θέλει Ελλάδα ορθόδοξη, αλλά αρχαιοελληνική, φέρνουν στην επιφάνεια καθαρά ειδωλολατρικά έθιμα, που έχουν από αιώνων χαθεί στην ιστορική μας μνήμη. Μήπως, αλήθεια, η τελετή του ανάμματος της Ολυμπιακής Φλόγας, με προσευχές σε ανύπαρκτες αρχαίες θεότητες, δεν αναβίωσε μόλις στα 1936 για την Ολυμπιάδα, που οργάνωσε στο Βερολίνο η ναζιστική μάλιστα Γερμανία και παραμένει ακόμη;

Σ' αυτό το κλίμα τελούνται και προβάλλονται και τα λεσβιακά έθιμα (Σημ. «Π»: δηλαδή, στην περίπτωση αυτή, τα νεοπαγανιστικά δρώμενα στην Αγιάσο της Λέσβου). Και δεν είναι βέβαια μόνο η αρχαιολατρία που τα συντηρεί, αλλά και ο Μινώταυρος του τουρισμού, που καταβροχθίζει τα πάντα με το αντάλλαγμα του υλικού κέρδους. Και όταν τα οικονομικά κριτήρια υπερισχύουν, τότε η ψυχή και η πνευματικότητα είναι ευνόητο να συμπνίγονται. Και είναι γεγονός, ότι όσοι παίρνουν μέρος σε τέτοια έθιμα, με οποιοδήποτε τρόπο, δεν είναι άθρησκοι ή άθεοι. Είναι δε βέβαιο, ότι οι περισσότεροι από αυτούς, έστω «για το καλό του

χρόνου», όπως συνήθως λέγεται, θα προσέλθουν στην Θεία Κοινωνία τη Μ. Πέμπτη. Αντιλαμβάνεται όμως κανείς ποια σύγχυση κουβαλούμε μέσα μας, όταν για το ίδιο (ανύπαρκτο φυσικά) καλό, συμμετέχουμε στην Τράπεζα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού και στις Διονυσιακές -δαιμονικές κατ' ουσίαν- συνάξεις. Είναι η τραγική σύγχυση, που κυριαρχεί σ' όλη τη ζωή μας και επηρεάζει τόσο τη χριστιανικότητά μας, ώστε να μη διαφέρει σε πολλές περιπτώσεις από ειδωλολατρία, κάτι που ένας ακατάσχετος συχνά εθνικισμός δεν μας αφήνει να παραδεχθούμε. Γι' αυτό και νομίζουμε, ότι η διατήρηση αυτών των εθίμων εξασφαλίζει την ελληνικότητα μας, λησμονώντας ότι ελληνικότητα είναι τώρα η Ορθοδοξία μας. Υπάρχει λοιπόν, ευρύ πεδίο ιεραποστολής, ακόμη και στον ίδιο μας τον τόπο, και ανάγκη εκχριστιανισμού ενός μέρους της ζωής μας, που συντηρεί ακόμη ή επαναφέρει δαιμονικά στοιχεία του ειδωλολατρικού της παρελθόντος.

π. Γεωργίου Μεταλληνού, Σύγχυση-Πρόκληση-Αφύπνιση, Εκδ. Αρμός, Αθήνα, 1991 σ. 116.